

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ
БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ**

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ
ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ**

«ӨНЕР» БАҒЫТЫ БОЙЫНША РОӘК ОӘБ

ЖОБА

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖОҒАРЫ МУЗЫКАЛЫҚ
БІЛІМНІҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН БОЛАШАҒЫ»
(2025 мамыр – 2026 мамыр)**

Білім беру бағдарламалары топтары

B099 Аспаптық орындаушылық

B100 Вокалдық өнер

B101 Дәстүрлі музыкалық өнер

B102 Эстрадалық өнер

Алматы 2025

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЖОҒАРЫ МУЗЫКАЛЫҚ БІЛІМНІҢ ЖАҒДАЙЫ МЕН БОЛАШАҒЫ

1. Бүгінгі жағдай және сын-қатерлер

Музыкалық өнер саласындағы жоғары білім беру жүйесі қандай негізгі мәселелерге тап болып отыр?

1. Тұрақты қаржыландырудың жетіспеушілігі және материалдық-техникалық базаның тозуы

Өнер саласындағы көптеген ЖОО-лар мен музыкалық факультеттер аспаптар, камералық залдар, дыбыс техникасы және аспаптарды қалпына келтіру үшін шектеулі бюджетке ие — бұл практикалық дайындық сапасына әсер етеді.

2. Дәстүрлі (ұлттық) және заманауи/халықаралық бағдарлама арасындағы теңгерімсіздік

Қазақ музыкалық дәстүрін сақтап қалу мен студенттерді халықаралық стандарттарға дайындау арасындағы үйлестіру қиындықтары туындайды (заманауи әдістеме, кросс-жанрлық құзыреттілік). Зерттеулер классикалық шеберлік пен жаңа тәсілдерді біріктіретін «креатосфераның» қажеттілігін атап өтеді.

3. Оқыту әдістемелерінің ескіруі және білім берудегі инновациялардың жетіспеушілігі

(вокал, теория, арнайы пәндерді оқыту әдістемесі). Бірқатар бағыттарда педагогикалық тәсілдер мен әдістемелік материалдарды жаңарту қажет — әсіресе вокалдық әдістеме мен орындаушылық тәжірибе саласында. Бұл бәсекеге қабілетті орындаушылар мен педагогтарды дайындауға кедергі келтіреді.

4. Сапалы музыкалық білімге тең қолжетімділіктің болмауы (қала — ауыл, арнайы сыныптар, инклюзия)

Өңірлер мен ауылдық жерлерде білікті оқытушылардың, аспаптардың және бағдарламалардың тапшылығы өткір сезіледі; сондай-ақ ерекше білім беруді қажет ететін студенттер/оқушылар үшін (мысалы, есту немесе көру қабілеті шектеулі) инклюзия мәселелері сақталуда.

5. Кадрлық мәселелер: жоғары деңгейлі оқытушылардың тапшылығы және «ми ағымы»

Төмен жалақы, мансаптық мүмкіндіктердің шектеулілігі және ғылыми-зерттеу мен гастрольдік қызмет жағдайының әлсіздігі дарынды музыканттардың шетелге кетуіне немесе еркін практикаға ауысуына алып келеді, ал ЖОО-ларда салалық кадр тапшылығы қалып отыр.

6. Білім беру мен еңбек нарығы / мәдени индустрия арасындағы алшақтық

Бағдарламалар көбіне академиялық шеберлікке бағытталғанымен, менеджмент, жоба жұмысы, цифрлық маркетинг және қазіргі индустриядағы кәсіби мансапқа дайындық дағдыларын аз береді.

7. Зерттеу мен халықаралық ықпалдастықтың әлсіздігі

Ғылыми жарияланым белсенділігінің төмендігі, халықаралық алмасулар мен бірлескен бағдарламалардың жеткіліксіздігі мекемелердің академиялық беделін және кәсіби дамуын тежейді.

Қысқа ұсыныстар (мәселелерді шешуге көмектесетін):

- Қаржыландыру моделін қайта қарастыру: аспаптар мен залдарды жаңартуға арналған мақсатты гранттар.
- Оқу жоспарларын жаңғырту: кросс-жанрлық тәжірибелерді, кәсіпкерлік пен цифрлық дағдыларды енгізу.
- Педагогтарды даярлауды дамыту — заманауи әдістеме бойынша біліктілікті арттыру курстары (вокал, сахналық шеберлік, арнайы пәндерді оқыту әдістемесі, педагогикалық репертуарды кеңейту, XX–XXI ғғ. композиторларының шығармаларын орындау, заманауи композиторлық техникаларды меңгеру және т.б.).
- Өңірлерді қолдау бағдарламалары: қашықтан өткізілетін шеберлік сабақтары, көшпелі мектептер, аспаптарды субсидиялау.
- Инклюзивті тәжірибелер мен ерекше білім алушыларға арналған бағдарламаларды бейімдеу.
- Сапаны және беделді арттыру үшін халықаралық алмасулар мен бірлескен зерттеу желісін құру.

2. Бүгінгі күні шығармашылық ЖОО мен мектеп түлектеріне ең көп қажет етілетін құзыреттер

1. Шығармашылық ойлау және инновациялар

Түпнұсқа идеяларды ойлап табу, стандарттан тыс шешімдерді көру, “қалыптан шығу” қабілеті – табысты креатившілерді жиі ерекшелейтін қасиет.

2. Сыни ойлау және талдау

Өз идеялары мен жұмыстарын бағалай білу, негізделген шешімдер қабылдау, клиенттің немесе аудиторияның қажеттіліктерін талдау, кері байланысқа бейімделу.

3. Техникалық дағдылар / цифрлық сауаттылық

Кәсіби құралдармен жұмыс: *Adobe Suite*, монтаж және визуалды

эффектілерге арналған бағдарламалар, 3D-модельдеу мен рендер, UX/UI дизайн және т.б. Көбіне базалық қана емес, тереңірек дағдылар да талап етіледі.

4. Жобаларды басқару және мерзімдерді сақтау

Шығармашылық жобалар көп кезеңді және көптеген қатысушыларды қамтитындықтан, жоспарлай білу, дедлайндармен жұмыс істеу, процесті ұйымдастыру, ресурстарды басқару маңызды.

5. Коммуникация және презентация

Өз идеялары мен жұмыстарын анық әрі сенімді таныстыра білу – шығармашылық/орындаушылық тұрғыда және жазбаша түрде. Портфолио, шығармашылық/орындаушылық бағдарламаларды, презентацияларды дайындау, клиенттермен және командамен өзара әрекеттесу.

6. Командалық жұмыс және ынтымақтастық

Шығармашылық тапсырмалар көбіне топтық жұмыс болып табылады: басқа суретшілермен, дизайнерлермен, өзге саланың мамандарымен (технологтар, маркетингтер және т.б.) бірлесе атқарылатын. Тыңдай білу, сын қабылдау, бейімделу қабілеті қажет.

7. Икемділік және бейімделгіштік

Медиа, дизайн және шығармашылық нарығы тез өзгеріп отырады: жаңа технологиялар, трендтер, форматтар. Сәтті мамандар жаңаны жылдам меңгеріп, тапсырмалар арасында ауыса біледі.

8. Цифрлық маркетинг дағдылары / контексті түсіну

Бренд қалай жұмыс істейтінін, цифрлық арналар мен әлеуметтік желілердің қызметін түсіну; аудиторияны қызықтырып, жылжытатын контент жасай білу. Көбінесе маркетинг негіздерін білу қажет.

9. Эмоциялық интеллект және қарым-қатынаста ашықтық

Қарым-қатынас орната білу, тыңдау, жанжалдарды шешу, сын қабылдау, эмпатия таныту – жеке қасиет ретінде ғана емес, командада, клиентпен жұмыста да маңызды.

10. Өзіндік дербестік және бастамашылық / кәсіпкерлік қабілеттер

Шығармашылық маман тек “өз бөлігін орындап” қана қоймай, мүмкіндіктерді көре білуі, идея ұсынуы, жауапкершілік алуы, жобаларды ұйымдастыруы, қатаң құрылымнан тыс жұмысын жүйелей білуі тиіс.

11. Портфолио және нақты орындаушылық тәжірибе

Орындаушылық/шығармашылық жобалардың, фриланс, тағылымдамалардың, концерттер/шоу, жарияланымдардың болуы – жұмыс берушілердің құзыреттілікті дәлелдейтін басты өлшемдерінің бірі.

12. Жаңа технологиялар мен трендтерден хабардар болу

3. Қазіргі бағдарламалардың қоғам мен мәдени индустрияның заманауи сұраныстарына сәйкестігі қаншалықты?

1. Қоғамның заманауи сұраныстарына сәйкестігі:

Жанрлар мен бағыттардың әртүрлілігі. Қазіргі қоғам тек академиялық және халық музыкасын ғана емес, сонымен қатар танымал, электронды, эксперименталды формаларды да тұтынады. Музыкалық өнер бағдарламаларының көпшілігі әлі де классикалық мектепке бағытталған, бұл маңызды, бірақ кең аудиторияның қызығушылықтарын толық көрсете алмайды.

Интердисциплинарлық байланыс. Бүгінде музыка мен медиа, технология, театр, кино, digital-орта үйлесімі қажет. Барлық бағдарламалар мұны ескере бермейді.

Мәдени сәйкестілік. Ұлттық мұрасы бай қоғамдарда дәстүрлі музыканы сақтау мен дамытуға, оны заманауи тұрғыда түсіндіруге көбірек көңіл бөлінуде.

2. Мәдени индустрия сұраныстарына сәйкестігі:

Кәсіби дағдылар. Мәдени индустрия орындаушылық шеберлікпен қатар, менеджмент, маркетинг, продюсерлік, цифрлық технологиялар (дыбыс жазу, аранжировка, саунд-дизайн) саласындағы құзыреттерді де күтеді. Бұл тұрғыда бағдарламалар жиі артта қалып қояды.

Икемділік пен көпқырлылық. Музыкант барған сайын әмбебап маман рөлін атқарады (орындаушы, композитор, ұйымдастырушы, педагог). ЖОО-дағы дайындық әрқашан мұндай кең дағдылар жиынтығын қалыптастыра бермейді.

Цифрландыру. Онлайн-платформалар, стриминг, цифрлық кітапханалар, VR/AR-жобалар музыкалық индустрияның бір бөлігіне айналуда. Бағдарламалар мұны біртіндеп ескеруде, бірақ жүйелі түрде енгізу жеткіліксіз.

3. Жанару үрдістері:

Бірқатар ЖОО-да музыкалық менеджмент, дыбыс режиссурасы, кино мен медиаға арналған музыка бағыттары ашылуда.

Цифрлық құралдар, авторлық құқық, мәдени кәсіпкерлік бойынша курстар қосылуда.

«Музыка + IT», «Музыка + әлеуметтік тәжірибелер» сияқты
интердисциплинарлық жобалар жиі құрылуда.

Қорытынды: Музыкалық өнер бағдарламалары қоғам мен мәдени
индустрияның заманауи сұраныстарына ішінара сәйкес келеді, бірақ дәстүрлі
академиялық дайындыққа көбірек бағытталған. Цифрлық технологияларды,
интердисциплинарлық бағыттарды, менеджментті және музыкалық
шығармашылықтың заманауи формаларын кеңірек енгізу қажет.

**Музыкалық білім берудің дамуына қандай кедергілер (қаржылық,
технологиялық, кадрлық) әсер етеді?**

1. Қаржылық кедергілер:

Өнер мектептерін/музыкалық колледждерді/жоғары оқу орындарын
бюджеттен жеткіліксіз қаржыландыру.

Музыкалық аспаптар, аппаратура және олардың қызмет көрсету құнының
жоғарылығы.

Дарынды студенттерге арналған шәкіртақылар мен гранттардың шектеулігі.

Өнер саласына демеушілер мен инвесторларды тартудағы қиындықтар.

2. Технологиялық кедергілер:

Музыкалық мекемелердің заманауи техникамен жеткіліксіз жабдықталуы
(дыбыс жазу студиялары, цифрлық сыныптар, интерактивті бағдарламалар).

Музыкалық білім беру үшін арнайы бағдарламалық қамтамасыз ету мен
онлайн-платформалардың төмен қолжетімділігі.

Цифрлық теңсіздік (шағын қалалар мен ауылдарда заманауи ресурстарға
қолжетімділік шектеулі).

Оқыту әдістемелерінің заманауи үрдістерден (мультимедиа, онлайн-курстар,
аралас форматтар) артта қалуы.

3. Кадрлық кедергілер:

Оқытушылар құрамының қартаюы және жас мамандардың тапшылығы.

Жалақының төмендігі, бұл мамандықтың беделін түсіреді.

Педагогтардың біліктілігін арттыру және кәсіби өсу мүмкіндіктерінің
шектеулігі.

Дарынды музыканттардың басқа салаларға немесе шетелге кетуі.

Жалпы алғанда, бұл кедергілер музыкалық білімнің қолжетімділігі мен сапасын, сондай-ақ оның заманауи жағдайларға бейімделуін тежейді.

2. Трендтер мен өзгерістер факторлары

Қандай жаһандық және ұлттық трендтер музыка білім беруіне әсер етеді (цифрландыру, креативті индустриялар, AI, пәнаралық тәсілдер)?

Жаһандық трендтер

1. Цифрландыру және онлайн-оқыту

Музыканы үйренуге арналған платформалардың (Coursera, MasterClass, YouTube-арналар) өсуі;

Цифрлық құралдарды пайдалану (виртуалды студиялар, DAW, аспап симуляторлары).

2. Шығармашылыққа технологияларды енгізу

Музыка жазу мен стильді талдауда жасанды интеллект қолдану;

VR/AR – аспапта ойнауды және концерттік тәжірибені үйрету;

Концерттердің гибриді форматтары (офлайн + стриминг).

3. Кросс-мәдениет және жаһандану

Студенттер түрлі мәдениеттердің, этникалық дәстүрлердің музыкасын жиі оқиды;

Көпмәдениетті музыкалық сауаттылық қалыптасуда.

4. Академиялық музыкадан танымал және қолданбалы музыкаға ауысу

Продюсирлеу, саунд-дизайн, медиа-музыка (кино, ойын, жарнама) саласында дағдыларға сұраныс;

Пәнаралық бағдарламалардың дамуы (музыка + IT, музыка + психология, музыка + менеджмент).

5. Инклюзия және қолжетімділік

Мүгедектігі бар адамдарға арналған бағдарламалардың дамуы;

Адаптивті құралдар мен әдістемелерді енгізу.

Ұлттық (Қазақстандық) трендтер

1. Мәдени және білім беру жобаларын мемлекеттік қолдау

Ұлттық өнер университеттері мен музыкалық колледждердің дамуы;

Жас орындаушыларға арналған гранттар мен бағдарламалар.

2. Дәстүрлі музыканы сақтау және насихаттау

Домбыра өнерін, фольклорды мектептер мен ЖОО-ларда оқыту;

Ұлттық музыканы заманауи жанрларға интеграциялау.

3. Көптілді білім беру (қазақ, орыс, ағылшын, неміс, француз, испан, қытай, араб, хинди және т.б.)

Әлемдік музыкаға ағылшын және басқа тілдер арқылы қолжетімділікті кеңейту;

Бірегей көптілді мәдени кеңістік қалыптастыру.

4. Халықаралық білім беру және мәдени кеңістікке интеграция

Алмасу бағдарламаларына, конкурстарға, фестивальдерге қатысу;
Шетелдік академиялар және консерваториялармен ынтымақтастық.

5. Қазіргі заманғы жанрлар мен танымал музыкаға қызығушылықтың артуы

Рэп, поп, к-поп ықпалы, электронды музыка;
Қазақстандық танымал музыканың жаңа бағыттарының қалыптасуы.

6. Өңірлік мәдени орталықтарды дамыту

Музыкалық мектептер мен студиялар тек Астана мен Алматыда емес,
аймақтарда да ашылуы;
Балалар мен жастар шығармашылығын қолдау.

Жұмыс берушілер мен шығармашылық индустриялардың түлектерге қойылатын талаптары қалай өзгеруде?

Музыкалық оқу орындарының түлектеріне қойылатын талаптар
технологиялық, әлеуметтік және мәдени үдерістердің ықпалымен өзгеруде.
Негізгі үрдістер:

1. Әмбебаптылық және пәнаралық байланыс

Жұмыс берушілер музыканттардан орындаушылықты педагогикалық
қызметпен, продюсерлікпен және жобаларды ұйымдастырумен ұштастыра
білуді барған сайын жиірек күтеді.

Театр, кино, дизайн, медиа сияқты салалардағы білім артықшылық болып
саналады.

2. Цифрлық құзыреттілік

Дыбыс жазу бағдарламаларымен (DAW), аранжировка мен редакциялау
платформаларымен (Sibelius, Finale, Cubase, Logic Pro) жұмыс істей білу.
Онлайн-ілгерілету дағдылары: әлеуметтік желілермен жұмыс, контент жасау,
YouTube-арналарды, TikTok пен подкасттарды жүргізу.

Цифрлық ортадағы авторлық құқық пен лицензиялауды түсіну.

3. Креативтілік және өзін-өзі ілгерілету қабілеті

Жұмыс берушілер тек орындап қана қоймай, сонымен қатар авторлық
жобаларды жасай алатын бастамашыл музыканттарды күтеді.

Өзінің көркем брендин қалыптастыра білу, «өз аудиториясын» табу қабілеті.

4. Жұмыс форматтарының икемділігі

Дәстүрлі сахнада да, коллаборациялар, арт-жобалар, мультимедиа-
инсталляциялар форматында да жұмыс істей алатын музыканттарға сұраныс
жоғары.

Саунд-дизайн индустриясының дамуы (ойындар, жарнама, кино).

5. Soft skills (жұмсак дағдылар)

Коммуникабельділік, командада жұмыс істей білу, жобалық ойлау.

Халықаралық жобалар мен байқауларға қатысу үшін шет тілдерін (әсіресе ағылшын тілін) меңгеру.

Әртүрлі аудиториялар мен мәдени контексттерге бейімделе алу (кросс-мәдени құзыреттілік).

6. Кәсіпкерлік дағдылар

Менеджмент, маркетинг және фандрайзинг негіздерін түсіну.

Гранттар іздеу, демеушілер тарту, бизнес-пен коллаборациялар құра білу.

Қорытынды: музыкалық ЖОО түлегі тек орындаушы ғана емес, сонымен бірге өнер, технология мен қоғам арасындағы дәнекер бола білуі тиіс.

Музыкалық білім беруді дамытудағы халықаралық ынтымақтастық пен академиялық ұтқырлықтың рөлі қандай?

Халықаралық ынтымақтастық пен академиялық ұтқырлық музыкалық білім беруді дамытуда маңызды рөл атқарады:

1. Білім беру мүмкіндіктерін кеңейтеді

Студенттер мен оқытушылар түрлі мектептерге, стильдерге және музыкалық оқыту әдістемелеріне қол жеткізеді.

Әлемнің жетекші музыканттарынан оқу мүмкіндігі дайындық сапасын арттырады.

2. Мәдениетаралық құзыреттілікті қалыптастырады

Музыка – әмбебап тіл, ал мәдениеттер арасындағы тәжірибе алмасу толеранттылық пен диалогты дамытуға ықпал етеді.

Бірлескен жобалар (концерттер, фестивальдер, шеберлік сабақтары) ұлттық дәстүрлерді жаһандық контекстке енгізуге мүмкіндік береді.

3. Инновациялар мен ғылыми зерттеулерге ықпал етеді

Музыкатану, педагогика және цифрлық технологиялар саласындағы бірлескен зерттеулер білім беру тәжірибесін байытады.

Халықаралық жобалар жаңа оқыту әдістерін енгізуге және заманауи құралдарды қолдануға жағдай жасайды.

4. Түлектердің бәсекеге қабілеттілігін арттырады

Шетелде оқу мен тағылымдамадан өту тәжірибесі музыканттарды әлемдік еңбек нарығында сұранысқа ие етеді.

Әртүрлі музыкалық дәстүрлерді білу әмбебап дағдылар мен икемділікті дамытады.

5. Кәсіби желілер қалыптастырады

Академиялық ұтқырлық бірлескен концерттерді, зерттеулерді және педагогикалық бастамаларды ұйымдастыруға көмектесетін байланыстарды дамытады.

Халықаралық ынтымақтастық пен ұтқырлық музыканттардың жеке тәжірибесін байытып қана қоймай, ұлттық музыкалық білім беру жүйелерін жаңғыртуға ықпал етеді және оларды жаһандық білім беру кеңістігінің бір бөлігіне айналдырады.

Қандай жаңа оқыту форматтары (онлайн-курстар, VR/AR, гибриді шеберханалар) өзекті болып отыр

1. Онлайн-курстар / аралас оқыту (hybrid / flipped classroom / blended learning).

Онлайн-курстар кең аудиторияны қамтуға мүмкіндік береді, асинхронды жұмыс істейді (бейнедәрістер, жазбалар, форумдар, үй тапсырмалары).

Аралас оқыту: материалдың бір бөлігі — онлайн, бір бөлігі — офлайн (шеберлік сабақтары, репетициялар, тірі орындау).

Flipped classroom: теориялық материалды студенттер алдын ала онлайн оқиды, ал сабақтарда — практика, пікірталас, тірі орындау өтеді.

Мысал: онлайн-ансамбльдер, онда студенттер бөліктерді алдын ала дайындайды, кейін офлайн не онлайн репетицияда біріктіріледі.

2. Гибриді шеберханалар / зертханалар.

Бұл жағдайда қатысушылардың немесе оқытушылардың бір бөлігі жеке қатысады, ал бір бөлігі қашықтан қосылады.

Сондай-ақ шеберханалар бар: студенттер офлайн режимінде құрал-жабдықпен өз бетімен жұмыс істейді, ал теориялық және цифрлық бөлігі — онлайн.

Бұл екі әлемнің ең жақсы жақтарын біріктіреді: практика, есту, орындау ерекшеліктері, сондай-ақ цифрлық ресурстар мен икемділік.

3. VR / AR / XR (кеңейтілген / виртуалды / аралас шындық).

Виртуалды орта, иммерсивті кеңістіктер — онда орындауға, репетиция жасауға, тыңдаулар өткізуге, виртуалды концерттер ұйымдастыруға болады.

Мысалы, AR/VR жобалары **CITME (Arizona State University)** аясында — виртуалды музыкалық кеңістіктер, студиялық виртуалды бөлмелер, дыбыс пен визуалды интерпретация.

Интерактивті AR-құралдар: музыкалық теорияны визуализациялау, ырғақты, әуенді үйрену құралдары, визуалды нұсқаулар және аудио-кері байланыс.

VR-дегі геймификация: ритм-ойындар, VR-аспап симуляциялары, онда естуді, ырғақты, ансамбльмен әрекеттесуді дамытуға болады.

4. Төмен латенттілік / ағындық өзара әрекеттестік.

Онлайн-ансамбльдердің негізгі мәселесі — дыбыстың кідірісі.

Жаңа фреймворктер, протоколдар, бағдарламалар бұл кідірісті азайтуға тырысады, бірлескен орындауды шынайырақ етеді.

Мысал: **JackTrip** фреймворкі, ол Оңтүстік жарты шардағы музыкалық білім беруде қолданылады, интернет шектеулі жағдайларда да аз кідіріс арқылы бірге ойнауға мүмкіндік береді.

5. Модульдік оқыту, микрооқыту.

Қысқа сабақтар, практикалық үзінділер, мини-бейнелер, жедел кері байланыс — бос уақыты аз немесе негізгі оқытуды толықтыруға

арналған ыңғайлы форматтар.

Мұндай форматтарды бейімдеу, жекешелендіру жеңіл.

6. Жобалық-бағытталған оқыту.

Студенттер шынайы музыкалық жобалармен жұмыс істейді:

композиция, жазба, орындау, цифрлық релиздер.

Бұл ынтымақтастықты, пәнаралық байланысты қамтиды (дыбыс + визуалды өнер + технологиялар).

Назар аударатын үрдістер:

ЖИ интеграциясы — акустикалық модельдерді генерациялау, автоматты бағалау, есту, гармония, композицияны үйретуге көмек.

Оқытуды дербестендіру — бейімделетін курстар, жеке стильге, деңгейге, қалауларға сәйкес (жанрлар, аспаптар).

Әлеуметтік оқыту / онлайн-қоғамдастықтар — бірлескен жобалар, тәжірибе алмасу, виртуалды кеңістіктегі орындаулар.

Датчиктерді / қимылдарды / контроллерлерді пайдалану — аспаппен немесе ортамен әрекеттесудің жаңа тәсілдері (тек перне, ысқы, ішектер арқылы ғана емес).

Виртуалды концерттік платформалар — орындау, көру, тәжірибе алмасу үшін, аралас шындық форматында да жүзеге аса алады.

3. Болашақ сценарийлері

1. Жасанды интеллект және генеративті технологиялар.

Қазірдің өзінде жасанды интеллект музыканы талдауға, шығармашылық идеяларды жасауға, бейімделген оқытуға қалай көмектесе алатыны зерттелуде. Алдағы 10–15 жылда бұл технологиялар күнделікті құралға айналады: студенттер идеяларды, әуендерді, аккомпанементтерді құрастыра алады. Бірақ сонымен бірге олардың шығармашылық дербестігін, эстетикалық талғамын және сыни түсінігін сақтау маңызды.

2. Оқытудың жекелендірілуі.

Бейімделген жоспарлар, оқушының күшті және әлсіз жақтарын талдау, бағдарламаны динамикалық түзету — мұның бәрі қазірдің өзінде әзірленуде. Мысалы, егер студент гармонияны тез меңгерсе, курс композицияға немесе импровизацияға ауысады; егер техника жеткіліксіз дамыған болса — көбірек жаттығулар, симуляциялар, виртуалды практикалар енгізіледі.

3. Гибридтілік және қашықтан оқу.

Онлайн және аралас оқыту түрлері қалыпты жағдайға айналады. Бұл тек дәрістерге ғана емес, шеберлік сабақтарына, төмен кідірісті желі арқылы ансамбльдік ойнауға, виртуалды студиялар мен зертханаларға да қатысты.

4. Иммерсивті технологиялар — VR / AR / кеңістіктік дыбыс.

Виртуалды шындық концерт залында "қатысып" отырғандай болуға, VR-оркестрге қатысуға, музыкалық құрылымдардың күрделі визуализацияларын көруге мүмкіндік береді. Кеңейтілген шындық ноталарды белгілеуде, орындаушылық техниканы визуалдауда көмектесе алады.

5. Интердисциплинарлық бағыт.

Музыка барған сайын технологиялармен (дыбыстық бағдарламалау, музыкалық БҚ, аудиоинженерия, саунд-дизайн, VR/AR), дыбыс ғылымдарымен, психоакустикамен, когнитивтік ғылымдармен, бизнес және маркетингпен, құқықпен (зияткерлік меншік) тоғысады. Білім беру бағдарламалары кеңейеді.

6. Автоматтандыруға оңай көнбейтін дағдыларға басымдық.

Өзіндік мәнер, интерпретация, сахналық орындау, көрерменмен коммуникация, креативті ойлау, жаңа стильдер мен бағыттарды ұсыну қабілеті ерекше құнды болады.

7. Этикалық, құқықтық, мәдени аспектілер.

Авторлық құқық, сәмплдер мен генеративті модельдерді оқыту мәселелері, мәдени репрезентация, дәстүрлерді сақтау — оқытудың маңызды бөлігіне айналады. Студенттер осы мәселелерде бағдар табуды үйренеді.

Мүмкін болатын сын-қатерлер

1. **Қолжетімділіктегі теңсіздік** — жабдықтар, тұрақты интернет, AR/VR құрылғылары, сапалы технология кейбір өңірлерде қолжетімсіз болуы мүмкін, бұл алшақтықты күшейтеді.
2. **Жасанды интеллекттің шектеулері** — креативтілік, нюанс, эмоция, мәдени контекст сияқты аспектілерді автоматтандыру қиын. Оқыту технологияға тым тәуелді болып, стандартталған форматтарға бейімделіп кетсе, әртүрлілік азаюы ықтимал.
3. **"Тірі" дағдыны жоғалту** — симуляция мен қашықтан оқуға тым сеніп кетсе, физикалық техника, акустиканы сезіну, орындау мәнері әлсіреуі мүмкін.
4. **Этика, лицензиялау, авторлық құқық** — егер композицияға AI қатысса, нәтижеге кім иелік етеді? Дәстүрлер мен авторларды қалай ескеру керек?
5. **Оқыту сапасы** — оқытушы бейімделуі тиіс: тек классикалық теорияны үйретуші ғана емес, фасилитатор, тәлімгер, технология мен этика маманы болу қажет. Сапалы оқытушысыз тіпті ең озық технологияның пайдасы аз.

2040-жылдардағы «музыка университетінің» мүмкін бейнесі

- Гибридті инфрақұрылымы бар кампус: студенттер аудиторияларда және студияларда да, үйден қосылып та оқи алады; VR-залдарды, виртуалды концерт алаңдарын пайдаланады.
- Дыбыс, шығармашылық және технология зертханалары: студенттер AI-жүйелермен, инженерлермен, дизайнерлермен бірге жобалар жасайды.
- «Дыбыстық технологиялар», «музыкалық бағдарламалау» курстары — міндетті бөлікке айналады.
- Индустриямен серіктестік: гейммузыка, VR/AR-тәжірибе, саундтрек, мультимедиа, медиа-арт.
- Бағалау: аз емтихан, көбірек портфолио, жобалар, тірі концерттер, көпшілікке арналған презентациялар.
- Халықаралық алмасу студиялары, бірлескен онлайн-концерттер, әртүрлі елдерден шеберлер өткізетін мастер-кластар — физикалық көшіп-қонуды қажет етпей жүзеге асады.

Болашақ музыканттарға қандай дағдылар мен құзыреттер шешуші болады?

1. Көркемдік және креативті құзыреттер

Креативтілік пен түпнұсқалық — техниканы ғана қайталамай, бірегей дыбыстық әлемдер құру қабілеті.

Мультижанрлылық пен кросс-мәдениеттілік — дәстүрлі және заманауи жанрларды біріктіру, түрлі мәдениеттердің музыкасын ұштастыру мүмкіндігі.

Импровизация және бейімделгіштік — жаңа форматтарға (VR-концерттер, интерактивті шоулар) тез бейімделу.

2. Технологиялық дағдылар

ЖИ және генеративті музыкамен жұмыс — нейрожелілерді композиция, аранжировка және лайв-перформанстар құралы ретінде пайдалану.

Цифрлық платформалармен жұмыс істей білу — продакшн-бағдарламалардан (DAW, плагиндер, виртуалды аспаптар) бастап метаверстер мен AR/VR кеңістіктерге дейін.

Цифрлық дыбыс және акустикалық дизайн — ойындарға, фильмдерге, толықтырылған шындыққа, медитацияға және тіпті медицинаға арналған музыка жасау.

3. Әлеуметтік және коммуникациялық құзыреттер

Пәнаралық ынтымақтастық — бағдарламашылармен, суретшілермен, режиссерлермен, ғалымдармен бірлесіп жұмыс істеу.

Өзін-өзі таныту дағдылары — әлеуметтік желілер, онлайн-стримдер және цифрлық брендтер арқылы өз өнерін насихаттау.

Интермәдени коммуникация — музыка барған сайын жаһандық тілге айналады.

4. Кәсіпкерлік дағдылар

Музыкалық менеджмент және цифрлық дистрибуция — NFT, стриминг және жаңа форматтар арқылы шығармашылықты монетизациялау жолдарын білу. Гибридті мансаптар — бірнеше рөлді ұштастыру (музыкант-продюсер, музыкант-әзірлеуші, музыкант-коуч). Қаржылық сауаттылық — жеке брендіңді бизнес ретінде басқара білу.

5. Адами қасиеттер

Эмоциялық интеллект — машиналар қайталай алмайтын мағыналарды музыка арқылы жеткізе білу.

Ойлау икемділігі және lifelong learning-ке дайындық — өмір бойы жаңа нәрсені үйрену.

Технологиялармен өзара әрекеттесудің этикасы — ЖИ мен цифрлық платформалармен саналы жұмыс істей білу.

Қорытынды: болашақ музыкант тек орындаушы немесе композитор ғана емес, өнерді, технологияны және қоғамды ұштастыра білетін, бірегей дыбыстық экожүйелердің авторы болады.

Болашақ музыканттар үшін қандай дағдылар мен құзыреттер шешуші болады?

1. Көркемдік және креативтік құзыреттер

Креативтілік пен бірегейлік — техниканы қайталаумен шектелмей, ерекше дыбыстық әлемдер құра білу.

Көпжанрлылық және кросс-мәдениетаралықтық — дәстүрлі мен заманауи жанрларды үйлестіріп, әртүрлі мәдениеттердің музыкасын біріктіре алу.

Импровизация және бейімделгіштік — жаңа форматтарға (VR-концерттер, интерактивті шоулар) тез икемделу.

2. Технологиялық дағдылар

ЖИ мен генеративті музыкамен жұмыс — нейрожелілерді композициялар, аранжировкалар және лайв-перформанстар жасау құралы ретінде қолдану. Сандық платформалармен жұмыс — продакшн-бағдарламалардан (DAW, плагиндер, виртуалды аспаптар) бастап метаверстер мен AR/VR кеңістіктеріне дейін.

Цифрлық дыбыс және акустикалық дизайн — ойындар, фильмдер, толықтырылған шындық, медитациялар және тіпті медицина үшін музыка құру.

3. Әлеуметтік және коммуникациялық құзыреттер

Пәнаралық ынтымақтастық — бағдарламашылармен, суретшілермен, режиссерлермен, ғалымдармен жұмыс.

Өзін-өзі таныта білу дағдылары — әлеуметтік желілер, онлайн-стримдер және цифрлық брендтер арқылы өзін жарнамалау.

Интермәдени коммуникация — музыка барған сайын жаһандық тілге айналады.

4. Кәсіпкерлік дағдылар

Музыкалық менеджмент және цифрлық дистрибуция — шығармашылықты NFT, стриминг және жаңа форматтар арқылы қалай монетизациялау керектігін білу.

Гибридті мансаптар — бірнеше рөлдерді біріктіру (музыкант-продюсер, музыкант-дамытушы, музыкант-коуч).

Қаржылық сауаттылық — өз брендінді бизнес ретінде басқару.

5. Адами қасиеттер

Эмоциялық интеллект — музыка арқылы машиналар қайталай алмайтын мән-мағыналарды жеткізе білу.

Ойлау икемділігі және lifelong learning-ке дайындық — бүкіл өмір бойы жаңа нәрсені үйрену.

Технологиялармен өзара әрекеттесу этикасы — ЖИ және цифрлық платформалармен саналы түрде жұмыс істей алу.

Қорытынды:

Болашақ музыкант тек орындаушы немесе композитор ғана емес, сонымен қатар өнерді, технологияны және қоғамды байланыстыра алатын, бірегей дыбыстық экожүйелердің жасаушысы болады.

Қандай қатерлер мен тәуекелдер болуы мүмкін (дәстүрлердің жойылуы, коммерциялану, технологиялық тәуелділік)?

Мәдени қатерлер

Дәстүрлер мен бірегейліктің жоғалуы: жаппай жаһандану мен мәдениеттің біркелкіленуі ұлттық және этникалық музыкалық дәстүрлердің ығысуына әкелуі мүмкін.

Авторлықтың көмескіленуі: стильдердің тоғысуы мен музыканың автоматтандырылған генерациясы «шынайы» шығармашылықты ажыратуды қиындатады.

«Тірі музыканың» құнсыздануы: жанды орындау тар ауқымды тәжірибе ретінде қабылданып, VR/AR қолданатын виртуалды шоуларға орын беруі ықтимал.

Экономикалық және әлеуметтік қатерлер

Коммерциялану және индустрияға тәуелділік: музыканттар көркемдік идеяларға емес, стримингтік сервистердің алгоритмдеріне бейімделуге мәжбүр болады.

Табыстың теңсіздігі: нарық түбегейлі түрде «жұлдыздар» мен ірі платформалардың қолына шоғырланып, тәуелсіз авторлардың табыс табуы қиындайды.

Контентті бақылаудан айырылу: пираттық және цифрлық көшірмелерді заңсыз пайдалану жаңа түрлерде жалғаса беруі мүмкін.

Этикалық және әлеуметтік сын-қатерлер

Музыканың құнсыздануы: автоматтандырылған музыканың шамадан тыс ұсынысы жағдайында адами шығармашылықтың құндылығы төмендеуі ықтимал.

Талғамға ықпал ету: платформалар аудиторияға сатуға тиімді туындыларды таңып, цифрлық корпорацияларға тәуелділік қалыптастырады.

Экологиялық қатерлер: музыканы өңдеу мен сақтауға қажетті орасан зор есептеу қуаты орнықты даму мәселелерін туындатуы мүмкін.

Қорытындысында басты қатерлер – мәдени бірегейліктің жоғалуы, толық коммерциялану және технологиялық тәуелділік, ал музыканттар үшін негізгі сын-қатер – цифрлық әлемде шығармашылық автономияны және «тірі» өнердің құндылығын сақтау болады.

Қандай қауіптер мен қатерлер болуы мүмкін (дәстүрлердің жоғалуы, коммерцияландыру, технологиялық тәуелділік)?

Мәдени қауіптер

Дәстүрлер мен бірегейлікті жоғалту: жаппай жаһандану мен мәдениеттердің бірізденуі ұлттық және этникалық музыкалық дәстүрлерді ығыстыруы мүмкін.

Авторлықтың бұлыңғырлануы: стильдердің тоғысуы және автоматтандырылған музыка генерациясы «шынайы» шығармашылықты ажыратуды қиындатады.

«Тірі музыканың» құнсыздануы: тікелей орындау шектеулі тәжірибе ретінде қабылданып, оның орнына VR/AR қолданылатын виртуалды шоуларға жол беруі ықтимал.

Экономикалық және әлеуметтік қатерлер

Коммерцияландыру және индустрияға тәуелділік: музыканттар көркемдік идеяларға емес, стриминг сервистерінің алгоритмдеріне бейімделуге мәжбүр болады.

Табыс теңсіздігі: нарық «жұлдыздар» мен ірі платформаларға шоғырланып, тәуелсіз авторларға табыс табу қиындайды.

Контентті бақылауды жоғалту: пираттық және цифрлық көшірмелерді заңсыз пайдалану сақталып, жаңа түрлерге енуі мүмкін.

Этикалық және әлеуметтік сын-қатерлер

Музыканың құнсыздануы: автоматтандырылған музыканың шектен тыс ұсынысы адам шығармашылығының құндылығын төмендетуі ықтимал.

Талғамды манипуляциялау: платформалар аудиторияға өздеріне тиімді шығармаларды таңып, цифрлық корпорацияларға тәуелділікті қалыптастырады.

Экологиялық қатерлер: музыканы өңдеуге және сақтауға арналған орасан есептеу қуаттары тұрақты даму мәселелерін тудыруы мүмкін.

Қорытынды: басты қауіптер — мәдени бірегейлікті жоғалту, толық коммерцияландыру және технологиялық тәуелділік. Музыканттар үшін негізгі сын — шығармашылық дербестікті және «тірі» өнердің құндылығын цифрлық әлемде сақтау.

Қандай «мүмкіндіктер терезелері» ашылады (жаңа мамандықтар, өнер мен технологияның интеграциясы, жаһандық желілер)?

Жаңа мамандықтар мен рөлдер

Кибер-орындаушы музыкант — гибриді аспаптармен жұмыс (тірі орындау + нейрожелі, ЖИ құралдары).

VR/AR орындаушысы — метавселенің толық енуімен концерттер құру.

Музыкалық деректер кураторы — «үлкен деректерді» (әлеуметтік желілер, ғылыми процестер) музыкалық туындыларға айналдыру.

Виртуалды әлемдер үшін аудиодизайнер — метавселендерге, ойындарға, цифрлық кеңістіктерге «дыбыстық экожүйелер» жасау.

Музыкалық терапевт-нейронавт — нейроинтерфейстер арқылы музыкамен ми күйіне әсер ету.

Өнер мен технологияның интеграциясы

Синтетикалық өнер: музыка, визуал, хореографияны бір XR-перформанс платформасында біріктіру.

Музыкалық биотехнологиялар: жүрек соғысы, тыныс алу, нейрондық импульстер сияқты биосигналдарды дыбыс көзі ретінде пайдалану.

Алгоритмдік ансамбльдер: адамдар мен ЖИ- «музыканттардың» бірлескен орындаулары, мұнда ЖИ нақты уақытта жауап береді.

Иммерсивті сахналар: көрермен музыкаға тікелей қатысатын концерттер (қоғам қозғалысы әуенге әсер етеді).

Жаһандық желілер мен жаңа өзара әрекеттесу түрлері

Халықаралық үлестірілген оркестрлер: музыканттар кванттық желілер арқылы онлайн нақты уақытта бірге ойнайды.

Музыкалық краудсорсинг: бүкіл әлем тыңдармандарымен бірлескен симфониялар құру.

Музыкалық NFT және Web3 платформалары: монетизацияның және шығармашылықты өзін-өзі басқарудың жаңа үлгілері.

Гибридті гастрольдер: тірі концерттер мен «голографиялық турларды» бірнеше елде қатар өткізу.

Жаһандық музыкалық бірегейлік: мәдениеттер тоғысынан жаңа жанрлар құру, оларды желілік қауымдастықтар қолдайды.

Қорытынды: 20 жылдан кейін музыкант-орындаушы тек «аспапта ойнаушы» емес, мультимодальды шындықтардың жасаушысы, адам мен технология арасындағы медиатор, жаһандық желілік әртіс болуы мүмкін.

4. Көрініс пен стратегиялар

Болашақта академиялық дайындық пен тәжірибенің оңтайлы арақатынасы қандай болуы керек?

1. Академиялық дайындық

Музыка теориясы мен тарихы негіз болып қала береді — стильді, гармонияны, форманы және дәстүрлерді түсінбей, музыкант бәсекеге қабілетті бола алмайды.

Жаңа пәндер: цифрлық композиция, AI-құралдарымен жұмыс, мультимедиялық интеграция, музыканы қабылдау психологиясы. Академиялық базаның үлесі оқу уақытының шамамен 40–45%-ына дейін қысқаруы мүмкін, бірақ ол анағұрлым пәнаралық сипатқа ие болады.

2. Тәжірибе

Жеке шеберлік (аспап, вокал, дирижерлік) икемдірек болуды талап етеді: тірі орындау + студияда және онлайн-форматтарда жұмыс істей білу.

Жобалық қызмет: суретшілермен, бағдарламашылармен, дизайнерлермен коллаборациялар.

Импровизация және кросс-жанрлық бағыт классикалық репертуарды мінсіз

орындаудан гөрі маңыздырақ болмақ.

Тәжірибе 55–60% уақытты алуы мүмкін, оның елеулі бөлігі — нақты жобалар мен концерттік қызмет түрінде, тек оқу этюдтері емес.

3. Негізгі бетбұрыс

Өткенде: акцент репродукцияға (партитураны дәстүрге барынша жақын орындау).

Болашақта: акцент жасампаздыққа — жаңа музыка формаларын құру, технологияларға және аудиторияға бейімделе білу.

15–20 жылдан кейін оңтайлы арақатынас шамамен 45% академиялық дайындық — 55% тәжірибе болуы мүмкін, мұнда тәжірибеге тек сахналық орындау ғана емес, сонымен қатар креативті, жобалық, цифрлық және пәнаралық дағдылар да кіреді.

Музыкалық білімнің сапасын және оның халықаралық бәсекеге қабілеттілігін қалай арттыруға болады?

1. Білім беру мазмұнын жетілдіру

Оқу жоспарларын әлемдік үрдістерді ескере отырып жаңарту (заманауи жанрлар, цифрлық музыка, продюсинг).

Академиялық классика мен жаңа музыкалық бағыттар арасындағы баланс.

Пәнаралық курстарды енгізу (музыка + медиа, музыка + психология, музыка + менеджмент).

2. Оқытушылар деңгейін арттыру

Оқытушыларға арналған халықаралық тағылымдамалар.

Әлемдік деңгейдегі музыканттардың қатысуымен бірлескен мастер-класстар мен дәрістер.

Оқытушылардың ғылыми-зерттеу және шығармашылық қызметін қолдау.

3. Инфрақұрылым мен технологияларды дамыту

Заманауи дыбыс жазу студияларын, цифрлық музыка зертханаларын құру.

Қашықтықтан оқытуға арналған онлайн-курстар мен платформаларды енгізу.

Интонацияны, ырғақты автоматты түрде тексеру сияқты жасанды интеллектті талдау мен жаттығуларға қолдану.

4. Халықаралық ынтымақтастық

Әлемнің жетекші консерваториялары мен академияларымен қосдипломдық бағдарламалар.

Студенттер мен оқытушылардың халықаралық конкурстарға, фестивальдерге, симпозиумдарға қатысуы.

Студенттер мен педагогтардың белсенді алмасуы.

5. Тәжірибеге бағытталған оқыту

Студенттер нақты сахналық тәжірибе алатын оркестрлерді, ансамбльдерді, студияларды құру.

Индустриямен серіктестік: дыбыс жазу компанияларымен, театрлармен, медиаплатформалармен.

Музыкалық кәсіпкерлік пен өзін-өзі ілгерілету дағдыларын дамыту.

6. Дарындарды қолдау

Дарынды студенттерге арналған стипендиялар мен гранттар.

Жеке оқу траекториялары.

Жетекші музыканттармен менторлық бағдарламалар.

7. Ұлттық музыкалық мәдениетті ілгерілету

Шынайы ұлттық музыкаға акцент және оны әлемдік мәдени кеңістікке интеграциялау.

Ұлттық дәстүрлер заманауи формалармен үйлесетін бірлескен жобалар.

Қорытынды:

Бәсекеге қабілеттілік дәстүр мен инновацияның үйлесімі арқылы қамтамасыз етіледі: мықты академиялық база + цифрлық технологиялар + халықаралық серіктестік + күшті ұлттық бірегейлік.

Қандай реформалар мен бастамаларды басым түрде дамыту қажет?

1. Оқу мазмұны мен әдістерін жаңарту

Бағдарламаларды жаңғырту: тек классикаға ғана емес, әлемдік және заманауи музыкаға, соның ішінде джазға, этномузыкаға, танымал жанрларға көбірек көңіл бөлу.

Технологияларды интеграциялау: цифрлық құралдар, аранжировкаға арналған софт, DAW (Logic, Ableton, Cubase), музыканы талдауға арналған онлайн-платформалар.

Шығармашылық педагогика: тек қана репродуктивті орындауға емес, импровизацияға, авторлық композицияға, жобалық қызметке басымдық беру.

2. Оқытушыларды қолдау және кадрлық өсу

Біліктілікті арттыру бағдарламалары — заманауи әдістемелер, музыкалық технологиялар, шығармашылық психологиясы бойынша курстар.

Тәжірибе алмасуға арналған педагогтардың желілік қауымдастықтары.

Жас мамандарды гранттар мен резиденциялар арқылы ынталандыру.

3. Қолжетімділік және инклюзия

Барлығына арналған музыка: мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған бағдарламалар құру, әртүрлі жас топтарына бейімделген әдістемелер.

Қамтуды кеңейту: тегін немесе жеңілдетілген үйірмелер, өңірлерге арналған мобильді студиялар.

Этномәдени әралуандылық: бағдарламаларға жергілікті және ұлттық музыкалық дәстүрлерді енгізу.

4. Креативті индустриямен байланыс

Музыкалық индустриямен әріптестік (фестивальдер, студиялар, продюсерлік орталықтар).

Практикалық жобалар: жазбалар, концерттер, студенттердің мәдени шараларға қатысуы.

Кәсіпкерлік дағдылар: ілгерілету, менеджмент, авторлық құқық бойынша білім беру.

5. Зерттеу және талдау базасын дамыту

Музыкалық педагогика орталықтарын құру.

STEAM-тәсілді енгізу (музыка + ғылым/технология).

Музыканың когнитивтік және эмоционалдық дамуға әсерін зерттеуді қолдау.

6. Цифрлық экожүйе

Ноталар мен аудионың ұлттық онлайн кітапханалары.

Виртуалды сыныптар мен ансамбльдер (VR, AR-технологиялар).

Қашықтан оқыту мен бірлескен жобаларға арналған платформалар.

Басым үш бағыт:

Оқу мазмұнын жаңарту (классикадан жанрлар мен технологиялардың алуан түрлілігіне көшу).

Педагогтардың біліктілігін арттыру және жас кадрларды тарту.

Музыкалық білім беруде әртүрлі халық топтары үшін қолжетімділік пен инклюзия.

Мемлекет, білім беру ұйымдары, шығармашылық қауымдастықтар мен индустрия арасындағы диалогты қалай құруға болады?

1. Диалог алаңы

Мәдениет/білім саласына жауапты министрлік жанындағы кеңес немесе жұмыс тобы, онда мемлекет, өнер университеттері мен колледждері, шығармашылық бірлестіктер мен индустрия өкілдері тұрақты түрде кездеседі.

Трендтерді, сын-қатерлерді және бірлескен жобаларды талқылайтын тұрақты форумдар мен конференциялар.

2. Білім беру бағдарламаларын бірлесіп жобалау

Индустрия мен шығармашылық қауымдастықтар ЖОО мен колледждерге бағдарламаларды нарықтың нақты сұранысына бейімдеуге көмектеседі.

Мемлекет нормативтік базаны және қаржыландыруды қамтамасыз етеді.

ЖОО-лар тағылымдамалар мен пилоттық жобаларға арналған алаңдар құрады.

3. Практикаға бағытталған бастамаларды қолдау

Студенттер индустрия тапсырыстарымен жұмыс істейтін шығармашылық зертханалар мен инкубаторларды құру.

Кәсіби мамандар мен білім алушыларды біріктіретін бірлескен конкурстар, фестивальдер, көрмелер.

4. Гранттар мен серіктестік инвестициялар жүйесі

Мемлекет – гранттар мен стипендиялар.

Индустрия – бірлескен қаржыландыру және нақты құзыреттерге сұраныс.

Шығармашылық қауымдастықтар – менторлық және жобаларды сараптау/қазылыққа қатысу.

5. Коммуникация және медиа-қолдау

Серіктестерді, жобаларды, бос орындарды іздеуге арналған бірыңғай цифрлық платформалар.

Кескіндемеші, музыкант, режиссер және т.б. мамандықтарды танымал етуге бағытталған бірлескен PR-кампаниялар.

Осылайша «экожүйе» құрылады, онда:

- мемлекет ережелерді белгілейді және инфрақұрылымды қолдайды,

- білім беру жүйесі кадрларды даярлайды,

- қауымдастықтар құндылықтарды қалыптастырады және таланттарды қолдайды,

- индустрия нарықты және нақты жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін қамтамасыз етеді.